

JOHANNES EN PIETER GENARD, BROTHERS IN ARTS

‘Ik zou er niet mee kunnen leven mocht zijn muziek slecht zijn’

De oudste maakt theater, de jongste muziek. Allebei vertellen ze verhalen, en dat doen de gebroers Genard nu voor het eerst samen op één podium. Pieter, te zien in *De dag*, en Johannes, frontman van School is Cool, verschillen net zo zeer als ze elkaar aanvullen. ‘Ontneem ons het creëren en je ontneemt ons een reden van bestaan.’

Katrien Steyaert, foto's Jimmy Kets

Ze moeten hem toch even tekenen, zeggen ze, hun stamboom. Pieter grist een blad van de stapel toneelteksten op tafel – we zitten in hun Mechelse repetitieruimte – en begint snel te schrijven. ‘Er zijn meerdere huwelijken in het spel’, legt hij uit. ‘Mijn vader en moeder hebben twee kinderen: mijn vier jaar oudere zus en ik. Als onze vader hertrouwt, komt Johannes erbij.’ Die knikt. ‘In de praktijk was ik enig kind, want ik had een zestien jaar oudere halfzus en een twaalf jaar oudere halfbroer, Pieter. Er was ook nog Sander, acht jaar ouder en de zoon uit het eerste huwelijk van mijn moeder.’ ‘Sinds ook dat tweede huwelijk strandde, heb ik dus een ex-stiefbroer’, glimlacht Pieter.

BEDENKER EN DIENAAR

Samen met collega’s als Günther Lesage en Koen De Graeve vormt Pieter Genard (41) de artistieke kern van Lazarus, het collectief dat in 2006 het licht zag en borg staat voor durf, diepgang en tragikomisch raffinement. Op het scherm is hij nu te zien in *De dag*. Eerder had hij rollen in onder meer *Dubbelleven* en *Dagen zonder lief*.

Twee jaar na die film van Felix Van Groeningen richtte Johannes (29) School is Cool op. Niet het minst tot zijn eigen verbaazing won de band zes maanden later al Humo’s Rock Rally. Na zijn doortocht in 2016 in de VTM-show *Liefde voor muziek* zwichtte ook het grote publiek voor de performer. Zijn versie van Belle Perez’ ‘Honeybee’ kampeerde hoog in de Ultratop. School is Cools recentelijk verschenen derde plaat, het warmbloedige *Good News*, vinden recensenten met lengtes voorsprong hun beste.

Dat de broers nu voor het eerst in zeven jaar een dubbelinterview geven, heeft alles te maken met *De wereld redden*, de eerste voorstelling die ze samen maken. Publiekelijk tenminste, want er zijn VHS-opnames die bewijzen dat ze als duo niet aan hun proefstuk toe zijn.

Johannes: ‘Ik ben vijf jaar, draag een gestreept T-shirt en een ooglapje en kir in de camera: “Wij zijn muziekpiraten!”

Waarna Pieter op piano begint, poempa-doempadoem, en ik inval op een glockenspiet. Pieter had wel de noten weggehaald die ik niet mocht spelen.’

De dominante oudere broer?

PIETER: *(lacht)* ‘Of gewoon op zoek naar harmonie?’

JOHANNES: ‘Ook van *De wereld redden* is Pieter de bedenker en de bewaker, maar dat vind ik niet erg. Het is leuk om zijn leefwereld binnen te mogen treden en muziek te mogen maken die ten dienste staat van de atmosfeer en inhoud van dit stuk.’

Is dat niet lastig voor een frontman?

JOHANNES: ‘O, maar ik zou doodgraag gewoon een gitarist in een groep zijn. Dan kon ik tijdens optredens vrijelijk rondsprin-

gen of ongemerkt een praatje maken met de drummer. Constant aan de micro staan vind ik eigenlijk vervelend.’

PIETER: ‘Naast zijn dienende rol als muzikant geeft mijn broer tussen de regels advies dat zeer bruikbaar is om het schip sociaal op koers te houden. De gevoeligheden van de andere teamleden registreert hij vaak beter dan ik. Het is niet mijn bedoeling, maar ik kan soms botweg iets zeggen als “cut the crap”, uit ongeduld.’

En omdat de tijdsdruk groot is?

PIETER: ‘Zoals altijd moeten we alles nog in elkaar passen in de laatste twee weken. Ik reken er wel op dat de meeste keuzes makkelijk zullen zijn, omdat Johannes en ik weinig woorden nodig hebben.’

JOHANNES: ‘We spreken dezelfde taal en hebben dezelfde culturele achtergrond. Hetzelfde prachtige gevoel voor timing ook deze keer. Binnen drie weken krijgt Pieter zijn tweede kind en dit weekend verhuis ik.’

Groeiden jullie op onder één dak?

JOHANNES: ‘Deels, maar toen ik zes was, was Pieter het nest uit. Ik vond die situatie niet ingewikkeld, voor mij was ze normaal.’

PIETER: ‘Het gaf het woord “broer” wel een originele lading. Ik heb Johannes’ luiers nog ververst. Daardoor heb ik, misschien in tegenstelling tot veel jongemannen, nooit angst of onzekerheid gevoeld om een kind te krijgen.’

JOHANNES: ‘Gezien zijn neiging om zich zorgen te maken, is Pieter verrassend relaxed in zijn omgang met zijn zoon, vind ik. Die is nu bijna twee, maar toen hij nog een baby was, vreesde ik altijd dat ik hem in stukken zou laten vallen. Toch wil ik zelf graag kinderen. Dan kan ik ze bang maken met griezelige verhalen of ze meenemen op reis. Hoe ik dat praktisch geregeld zal krijgen, is me wel een raadsel.’

‘Mocht ik zoals Pieter mijn volledige huis inkleden en zelf een keuken installeren, er zou zeker brand ontstaan. Een tijd geleden kochten mijn vriendin (*Greet De Ridder, al acht jaar zijn vriendin en onlangs ‘Bake Off’-kandidate, red.*) en ik een monsterlijk zware kleerkast. Toen we die in elkaar probeerden te krijgen, vreesde ik oprecht dat onze vloer zou inzakken. Pieter is ons komen redden. (*tot zijn broer*) Ik heb u eigenlijk nog nooit geholpen, hé?’

PIETER: ‘Daarom heb ik je nu gevraagd om muziek te maken. Compensatie voor mijn jarenlange praktische assistentie. Denk maar niet dat je betaald wordt.’

JOHANNES

‘Misschien maak ik wel muziek om mij comfort te geven in moeilijke tijden en om me te ontregelen in comfortabele tijden’

IN DE GENEN

Pieter is niet alleen praktischer, maar ook peziger en praatgrager. Johannes is kleiner en lijkt het liefst te luisteren, intussen gedachteloos spelend met drumbrushes. Hoe meer je die oppervlakkigheden weg-omt, hoe kleiner de verschillen blijken. Zo hebben de broers dezelfde honger naar filosofie – de jongste studeerde het drie jaar, de oudste voelt soms nog spijt dat hij dat niet deed – en erfden ze de creatiedrang van hun vader, een kunstschilder en Sint-Lucas-docent op rust die hen naar de steinerschool stuurde.

JOHANNES: ‘Pas op, wij zijn geen hippiekinderen...’

PIETER: ‘... maar we zijn ook niet militair gedrield. Er is veel rekening gehouden met wat wij wilden in het leven. In een steinerschool wordt er uitgegaan van wie je bent en wat je te bieden hebt. Onze vader wilde zijn kinderen iets structureel anders bieden dan zijn eigen collegeverleden.’

JOHANNES: ‘Mijn ouders bezorgden me een zeer gelukkige jeugd. Ik tekende, verzamelde dino’s, speelde basketbal, doedelzak en accordeon.’

PIETER: ‘En hij deed het allemaal met een fanatisme dat blijkbaar diep in zijn systeem zit.’

Wat greep je zo aan in muziek?

JOHANNES: ‘Mag ik daarop antwoorden in muziek? In woorden kan ik het bijna niet uitdrukken. Misschien maak ik wel muziek om mij comfort te geven in moeilijke tijden en om me te ontregelen in comfortabele tijden. Het is mijn zelfontplooiing en ik heb er bijna al mijn tijd voor nodig. Naast School is Cool geef ik gitaarles en onlangs begeleidde ik enkele conservatoriumstudenten, maar dat is het.’

PIETER: ‘Is het niet bijna iets chemisch? Tijdens mijn paar goede toneelervaringen aan het Conservatorium werd ik iets gewaar in mijn lijf dat met niets te vergelijken valt.

Doordat ik voor een publiek stond en moest omgaan met de bijbehorende druk steeg ik boven mezelf uit. Als je daar dan een paar keer in bevestigd wordt, volstaat dat om er de rest van je leven verslaafd aan te zijn.’

Verslaafd aan de aandacht?

PIETER: ‘Ja, maar ik ben niet geïnteresseerd in aandacht zonder meer. Ik ben nooit gaan studeren om acteur te worden, wel om verhalen te vertellen aan een publiek. Misschien zie je me daarom zo weinig in film

PIETER

‘Ik heb nog Johannes’ luiers ververst. Het gaf het woord “broer” een originele lading. Daardoor heb ik ook nooit angst of onzekerheid gevoeld om een kind te krijgen’

of op tv, want dan ben je een schakel in een proces en daar heb ik weinig talent voor. Ik moet me als auteur kunnen verbinden met de tekst en de compositie. Die wil ik doorgronden, die wil ik zelf maken.’

JOHANNES: ‘Vroeger hunkerde ik meer naar het “Zie mij graag” van het publiek. Nu geniet ik het meest van een nummer afwerken en met mijn medemuzikanten spelen. Als twee van hen zeggen hoe schoon ze het vinden, teer ik daar een maand op. Het effect is niet minder groot dan wanneer een menigte ons toejuicht.’

Pieter, je zei ooit dat je jongere broer op kortere tijd meer realiseerde.

PIETER: ‘Dat is ook zo. Het is bij hem heel snel gegaan. Toen hij met School is Cool reuzenstappen richting succes zette, was dat voor mij zijn definitieve ontvoogding. Vanaf dan was hij niet langer mijn kleine broer, want hij deed dingen die ik van mijn leven niet zou kunnen. Ik speel een beetje gitaar en heb een paar jaar gedrumd. In het begin gebruikte ik dat in voorstellingen, maar dat voelde toch een beetje alsof ik acteerde dat ik drumde.’

Ben je dan jaloers als Johannes Pukkelpop in lichterlaaie zet?

PIETER: Altijd! Elke keer wil ik daar bij staan! Het klinkt klef, maar er is geen medium dat zo recht naar het hart gaat als muziek.’

JOHANNES: ‘Om dat even terug te spiegelen: ik ga al mijn hele leven naar stukken van Pieter kijken en die bewogen me vaak heel hard. Toen ik hem als puber zag in *De vreemdeling*, geïnspireerd op het werk van ons beider idool Albert Camus, wees hij mij

de weg naar het podium. Vandaag stuur ik hem nog altijd mijn demo’s door zodra ik die representatief vind voor wat ik wil bereiken. En dat doe ik dus niet alleen omdat hij mijn broer is.’

Hoe objectief kun je dan oordelen, Pieter?

PIETER: ‘Ik ben kritisch omdat ik me niet kan onthechten van wat Johannes maakt. Ik identificeer me zo erg met hem dat ik er niet mee zou kunnen leven mocht zijn muziek slecht zijn.’

JOHANNES: (*imiteert Pieters stem*) ‘Zullen we een koffietje gaan drinken? We moeten het eens over uw nummers hebben.’

PIETER: ‘Ik kan hooguit iets zeggen over de emotieve impact van Johannes’ werk. Dat is niet de muziek die ik vanuit mezelf zou maken – ik luister nauwelijks naar popmuziek – maar mijn broer is dan ook uit ander hout gesneden. Ik geloof dat je in wat iemand maakt zijn ziel hoort zinderen, dus wie ben ik om te zeggen dat die ziel anders zou moeten zinderen?’

IN LAGEN

‘Ik heb pas “ja” gezegd toen ik dacht dat ik het zou kunnen’, bekent Johannes over de reden en timing van hun samenwerking.

'Dit is best griezelig. Soms broed ik drie jaar op een nummer terwijl ik nu nog geen drie maanden had om te componeren. In pakweg 2015 zou ik Pieters verzoek afgeslagen hebben.'

Je maakte een crisis door?

JOHANNES: 'Ja. Onze tweede plaat *Nature Fear* was te conceptueel gebleken om potten te breken en ik verzandde in vragen over de juiste koers voor *School is Cool* en over mijn eigen talent. De inspiratie droogde op. Toen Pieter me aanraadde om mezelf deadlines te stellen – "die zijn vaak de katalysators van ideeën", zei hij – hielp dat om de klik te maken. Ik voel me sindsdien comfortabeler en krachtiger.'

Pieters gsm rinkelt. Dramaturge Sarah Eisa heeft enkele ideologische bedenkingen bij de tekst. 'Behalve Johannes en ik staat Martha Canga Antonio (*de jonge actrice uit Black van Adil El Arbi en Bilall Fallah, red.*) op het podium', legt Pieter uit. 'Ik wilde op die manier de deuren opengooien, maar omdat Martha niet de heldin van het verhaal is, vreest Sarah voor een verkeerde lezing. Ik ben zelf niet de held, integendeel, maar ik voer het hoge woord, ik, als blanke man. Moeilijk. Je herinnert je wellicht hoeveel controverser *Het leven en de werken van Leopold II* in de KVS onlangs uitlokte? Dat heeft heel wat opgepookt in het theatermilieu. Ook in de maatschappij als geheel is het klimaat anders dan tien jaar geleden.'

JOHANNES: 'Met reden, toch? Je moet streng zijn in je evaluatie van je eigen eurocentrisme.'

PIETER: 'Uiteraard. Maar de poging om politiek correct te zijn, mag niet ten koste gaan van de authenticiteit van je vertelling.'

Waarover gaat dit stuk voor jullie?

PIETER: 'Filosofisch vragen we naar de functie van verbeelding. In *Sapiens* van Yuval Noah Harari kwam ik aan de weet dat die verbeelding de sleutel is tot ons succes als soort. Politiek, economie: het zijn ficties die we collectief onderschrijven en waardoor we ons kunnen organiseren en dus ook zo massaal voortplanten.'

JOHANNES: 'Voor mij is zinsbegoocheling een groot thema, vandaar mijn hallucinogene, bij momenten magisch-realistische muziek. Ik heb al veel plezier beleefd aan leren te werken met een *loop station*, waarmee je flarden opneemt en eindeloos kunt afspeelen. Ik ben geen virtuoze solist, dus ik heb

baat bij het creëren van lagen.'

PIETER: 'Verschillende betekenisniveaus triggeren is precies wat theater moet doen, veel meer dan antwoorden willen geven.'

De aankondigende tekst roept vragen op naar jullie dood gewaande broer.

PIETER: 'Wie al eerder naar stukken van mij kwam kijken, weet dat ik erg persoonlijk ben in mijn vertellingen. Dat broer-zijn is bovendien wat Johannes en ik het meest delen. Maar ik heb het ook over mijn gevecht met het settelen.'

JOHANNES: 'Het gaat vooral over niet aan creativiteit willen inboeten. Maar ik heb al zo vaak ten onrechte gedacht dat sommige dingen mijn songschrijven afremden dat ik ondertussen niet meer bang ben van het effect van een kind krijgen.'

PIETER: 'En toch. Mijn zoon is het wezen dat ik het liefste zie, maar soms vervloek ik hem omdat het organische van een gezinsle-

ven mijn artistieke ontwikkeling doorkruist. Daarover gaat dit stuk ook: ontnem mij dat makersgebied en je ontnemt me een reden van bestaan.'

JOHANNES: 'Dat herken ik.'

PIETER: 'We kregen het mee in de genen. Er gaat nog altijd geen dag voorbij dat onze vader schildert. Je kunt op je kop gaan staan, maar dat zal hij niet afstaan. Het klinkt misschien wat dramatischer dan het is, maar ik denk dat hij wegwijnde in een huiselijke constellatie waarin iemand anders zijn leven probeerde vorm te geven. Voor ons bleef hij altijd een toegewijde, stimulerende vader. We kregen niet echt te maken met de donkere keerzijde van zijn vrijheidsdrang, al werd ik me wel bewust van de potentiële amoreuze consequenties.'

Die strijd tussen maken en vaderen zie je ook bij Karl Ove Knausgård, de Noorse best-

sellerauteur die niet toevallig tot Pieters favorieten behoort. 'Net als J.M. Coetzee en Ilja Leonard Pfeijffer', zegt hij. 'Alle drie be-geven ze zich in het spannende gebied tus-sen feit en fictie, waarin ik ook wil opere-ren. Bij Lazarus maakte ik al *Het uur van de waarheid*, over de vraag wat echt is, en *Kunstwerk*, over kunst en vervalsingen. Die stukken zaten me dicht op de huid, maar met *De wereld redden* ga ik nog een stap verder. Het wordt een *deathride* van de se-mi-autobiografie.'

Johannes steekt zijn armen in de lucht en gilt alsof hij in een achtbaan zit.

PIETER: 'Oké, misschien overdrijf ik, maar ik geloof oprecht dat je moet vertrekken van wat je kent – de eerste les in eender welke idiote schrijfcurcus. Als ik mij moet inleven in een Arabische moefiti die aan alzheimer lijdt, is de kans klein dat ik een authentiek verhaal kan brengen. Ik ben een even mid-

delpuntzoekende ziel als mijn vader. De din-gen ontspruiten aan mijn eigen frustraties, obsessies of fascinaties.'

Put jij voor je songs uit je eigen leven?

JOHANNES: 'Als kunstenaar moet je in contact treden met de tijdgeest en daartoe behoren ook je persoonlijke ervaringen. Maar ik streef naar universaliteit. Als ik merk dat een van mijn angsten zich on-bewust toch in een song heeft gewurmd, vloek ik. Kunst mag niet therapeutisch zijn, toch?'

PIETER: 'Ik denk van wel. Elk artistiek enga-gement dat ik aanga, is een poging om meester te worden van mijn gevoelsleven. Neem ik die theatrale afstand niet, dan zoe-ken mijn demonen een minder constructie-ve uitweg. Daarom is het niet overdreven te spreken van existentiële noodzaak. Het pub-lic heeft er ook iets aan, want door mijn subjectieve ervaringen te objectiveren maak

ik iets van het leven leesbaar. In de huid van Hamlet kruipen is me een te indirecte weg. Ik hou erg van mensen die zonder masker op de scène staan.'

Live geef jij altijd alles wat je hebt, Johannes. Het woord 'hyperkinetisch' viel al meermaals.

JOHANNES: 'Toen ik "Honeybee" in ver-schillende talkshows moest brengen, sms'te mijn vader elke keer "Niet overdrijven". Op een podium wordt er nu eenmaal niet naar je gekeken alsof je een normaal mens bent. Je moet iets anders zijn. Met mijn grote ge-baren wil ik overigens niets bewijzen, ik ga gewoon op in de muziek. In het gewone le-ven ben ik zeker niet theatraal. Ik word zel-den kwaad en ga niet roepen.'

PIETER: 'Ik kan soms mijn lot dramatiseren. Ik herinner me keren dat ik intens verdriet had na een relatie die gedaan was en dat ik daar de meest dramatische bewoordingen voor zocht om het over te brengen op mijn naasten. Door scha en schande heb ik ge-leerd dat ik vaak op het gaspedaal ga staan als het over problemen gaat.'

Maar op de scène schuw je die theatraliteit.

PIETER: 'Ze is eerder verinnerlijkt. Bij ons thuis was theatraal een scheldwoord. Mijn vader vond het grote gebaar, laten we zeg-gen, verfoeilijk. Waarschijnlijk zoek ik het daarom als maker dicht bij mezelf. Er is iets wezenlijks in de natuur van acteurs waar-mee ik me nooit verwant heb gevoeld: de neiging om er een schepje bovenop te doen. Het is me vaak te dwingend. Ik vind het fij-ner als ik als kijker met de suggestie aan de slag mag.'

Tussen die kijkers zal deze keer een apetrots vader zitten, niet?

JOHANNES: 'Hij kijkt er allang naar uit. Hij vreest alleen dat Pieter weer naar hem gaat wijzen.'

PIETER: 'Dat heb ik maar één keer gedaan. Als er deze keer iemand is naar wie ik zal wijzen, is het mezelf. Ik vind het op een bij-na masochistische manier leuk om mezelf voor een publiek te kakken te zetten en op een intelligente manier te lachen met mijn obsessies en zelfingenomenheid. Pas dan wordt wat ik maak kwetsbaar en dus – ho-pelijk – wezenlijk.'

'De wereld redden' gaat op donderdag 19 april in première bij Arsenaal/Lazarus in Mechelen.
www.arsenaallazarus.be

JOHANNES

'Als een van mijn angsten zich in een song heeft gewurmd, vloek ik. Kunst mag niet therapeutisch zijn, toch?'

PIETER

'Ik denk van wel. Elk artistiek engagement dat ik aanga, is een poging om meester te worden van mijn gevoelsleven'